

Sygn. akt V S 30/17

POSTANOWIENIE

Dnia 6 września 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach V Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Wiesława Namirska (spr.)

Sędziowie: SSA Zofia Kołaczyk

SSA Tomasz Pidzik

po rozpoznaniu w dniu 6 września 2017 r. w Katowicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy ze skargi (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w (...)

o stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie o sygn. akt XIV GC 358/16 Sądu Okręgowego w (...)na podstawie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jednolity: Dz.U. z 2016 roku, poz. 1259 z późn. zm.)

z udziałem Prezesa Sądu Okręgowego w(...)

postanawia:

1. stwierdzić, że w sprawie przed Sądem Okręgowym w (...), sygn. akt XIV GC 358/16, nastąpiła przewlekłość postępowania;
2. przyznać stronie skarżącej od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w (...)sumę pieniężną w kwocie 2.000 zł (dwa tysiące złotych);
3. oddalić skargę w pozostałym zakresie;
4. zwrócić skarżącej kwotę 200 zł (dwieście złotych) uiszczoną tytułem opłaty od skargi.

SSA Tomasz Pidzik SSA Wiesława Namirska SSA Zofia Kołaczyk

Sygn. akt V S 30/17

UZASADNIENIE

Powódka (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w (...) w dniu 12 lipca 2017r. złożyła skargę na przewlekłość postępowania, toczącego się przed Okręgowym w (...)pod sygn. akt XIV GC 358/16; domagając się stwierdzenia przewlekłości w sprawie, zobowiązania Sądu Okręgowego w (...) do niezwłocznego wyznaczenia terminu rozprawy i nadanie sprawie dalszego biegu oraz przyznania Skarżącej od Skarbu Państwa na jej rzecz kwoty 20.000,00 zł.

W uzasadnieniu podniosła, że w dniu 26 października 2015r. wniosła do Sądu Okręgowego w (...) pozew o zapłatę, a następnie na zarzut pozwanego zainicjonowana przez nią sprawa została przekazana postanowieniem Sądu Okręgowego w (...) z dnia

2 czerwca 2016r. do Sądu Okręgowego w (...). Skarżąca podała, że w dniu 7 października 2016r. złożyła odpowiedź na sprzeciw od nakazu zapłaty, a w dniu

24 listopada 2016r. pismo przygotowawcze złożył pozwany. Przedstawiając powyższy przebieg postępowania wnosząca skargę podkreśliła, że od wyżej wymienionej daty nie dokonano w sprawie żadnych czynności. Wobec powyższego w dniu 17 lutego 2017r. wniosła o nadanie sprawie dalszego biegu. Wskutek powyższego, Sąd Okręgowy w (...) wyznaczył termin rozprawy na dzień 19 lipca 2017r., który zawiadomieniem z dnia 5 lipca 2017r. został odwołany z uwagi na urlop wychowawczy sędziego referenta.

W ocenie Skarżącej, doszło do rażącego naruszenia jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, albowiem nie wyznaczono nowego terminu, nie wiadomo także kiedy zakończy się urlop wychowawczy sędziego referenta. Zdaniem Skarżącej sprawa nie jest zawila, tak pod względem faktycznym jak i prawnym; a Skarżąca nie przyczyniła się w żaden sposób do wydłużenia czasu trwania postępowania.

Prezes Sądu Okręgowego w (...), w odpowiedzi na skargę wniósł o jej oddalenie. Przedstawiając chronologię czynności podejmowanych przez Sąd w postępowaniu toczącym się pod sygnaturą akt XIV GC 358/16 stwierdził, że sprawy pozostające w referacie sędziego referenta są sprawami złożonymi, niejednokrotnie wielotomowymi, a zapoznanie się z nimi wymaga znacznego nakładu czasu. Prezes Sądu Okręgowego w (...) wskazał także, że sędziowie orzekający w wydziale XIV Sądu Okręgowego w (...) posiadają obszerne referaty, mają także wcześniej zaplanowane rozprawy do końca bieżącego roku włącznie; ponadto sędziowie korzystają z zaplanowanych i wcześniej zgłoszonych urlopów wypoczynkowych. Wobec powyższego nie było możliwości, aby jeden z pozostałych sędziów orzekających w Wydziale XIV Gospodarczym dodatkowo został wyznaczony do rozpoznania sprawy na rozprawie w dniu 19 lipca 2017r. Prezes Sądu Okręgowego wskazał, że podjęte zostały wszelkie możliwe czynności, które mogły prowadzić do rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, kolejny termin w postępowaniu sadowym, którego skarga dotyczy został wyznaczony na dzień 25 października 2017r.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Skarga na przewlekłość postępowania zasługiwała na uwzględnienie.

Przedmiotem postępowania wywołanego skargą na przewlekłość postępowania zgodnie z ustawą z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. 2016.1259 j.t.), zwaną dalej w skrócie: ustawą, jest badanie podniesionego przez składającą skargę zarzutu, że doszło do naruszenia przysługującego jej prawa do sądu poprzez przewlekłe prowadzenie postępowania w sprawie. Za przewlekłość postępowania uważa się, wszystkie te sytuacje, w których pomimo realnych możliwości sprawnego prowadzenia postępowania, postępowanie to (na skutek nieuprawnionych działań lub zaniechań sądu) „przewleka się” - a stan ten utrzymuje się przez pewien okres czasu (trwa).

Dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy zgodnie z treścią art. 2 ust. 2 cyt. ustawy ocenić w szczególności terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia co do istoty. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawilosci, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

W pierwszej kolejności podkreślić należy, że ustalenie zaistnienia przewlekłości postępowania nie jest zależne jedynie od upływu czasu i subiektywnych odczuć skarżącego, a jest wypadkową czynników obiektywnych oraz czasu niezbędnego do podejmowania działań zgodnych z obowiązującymi przepisami przewidującymi prowadzenie określonych procedur. Przewlekłość jest bowiem pojęciem mówiącym iż jakieś zdarzenia, czy stany są nadmiernie rozciągnięte w czasie, rozwleczone i przedłużają się. Jest to, co oczywiste pojęcie względne,

a zatem zawsze musi być odnoszone do konkretnych realiów sprawy i przyjętego trybu postępowania. Jedynie nadmierne odstępstwa od czasu koniecznego do wykonania określonych czynności sądowych, prac i procedur mogą być uznawane za tworzące stan nieuzasadnionej zwłoki o jakim mowa w ustawie z dnia 17 czerwca 2004 r. (por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 11 maja 2005 roku w sprawie II S 26/05).

Należy także wskazać, że przewlekłość postępowania nie może być oceniana jedynie przez pryzmat upływu czasu. Badanie przewlekłości postępowania obejmuje ocenę terminowości i ocenę prawidłowości działań sądu przy uwzględnieniu obiektywnych przesłanek. Nie wystarczy więc samo wskazanie sztywnego okresu dla dokonania danej czynności.

Z akt sprawy XIV GC 358/16 Sądu Okręgowego w (...) wynika, że dotychczasowe postępowanie w tej sprawie miało następujący przebieg:

skarga dotyczy postępowania w sprawie o zapłatę, w której pozew pierwotnie wpłynął do Sądu Okręgowego w (...) w dniu 26 października 2015r. Następnie, Sąd Okręgowy w (...) uwzględnivszy zgłoszony przez pozwanego w sprzeciwie od nakazu zapłaty zarzut niewłaściwości miejscowej, postanowieniem z dnia 2 czerwca 2016r. sprawę przekazał do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w (...). Przewodniczący Wydziału XIV Gospodarczego Sądu Okręgowego w (...) doręczył stronie powodowej odpis sprzeciwu pozwanego, zobowiązując powódkę do ustosunkowania się do jego treści w terminie 14 dni pod rygorem pominięcia. Sprawa została przydzielona do referatu Sędziego S. K.. Powódka w dniu 10 października 2016r. złożyła odpowiedź na sprzeciw od nakazu zapłaty, a następnie w dniu 24 listopada 2016r. pismo przygotowawcze złożył pozwany. Po wyżej wymienionej dacie Sąd Okręgowy nie podjął żadnych czynności w sprawie. Następnie pismem z dnia 17 lutego 2017r. powódka zwróciła się do Sądu Okręgowego w (...) o nadanie sprawie dalszego biegu i wyznaczenie terminu rozprawy. Zarządzeniem Przewodniczącego z dnia 2 marca 2017r. wyznaczono pierwszy termin rozprawy na dzień 19 lipca 2017r., który następnie zawiadomieniem Sądu z dnia 5 lipca 2017r. został odwołany, z uwagi na urlop wychowawczy sędziego referenta. Pismem z dnia 12 lipca 2017r. strona powodowa złożyła skargę na przewlekłość postępowania. Zarządzeniem z dnia 17 lipca 2017r. Przewodniczący wyznaczył termin rozprawy na dzień 25 października 2017r.

Analiza wyżej wskazanego przebiegu postępowania wskazuje na to, że zarzuty podniesione w skardze zasługują na uwzględnienie. W postępowaniu prowadzonym przez Sąd Okręgowy w (...)w sprawie o sygnaturze akt XIV GC 358/16 wystąpiła bowiem nieuzasadniona przewlekłość postępowania i postępowanie to trwa dłużej, niż to konieczne. Okres bezczynności Sądu wynikający z braku wyznaczenia pierwszego terminu rozprawy po faktycznym przekazaniu akt postępowania przez Sąd Okręgowy w (...) (19 lipca 2016r., k. 441) uzasadnia zdaniem Sądu Apelacyjnego skargę na przewlekłość. Sąd Okręgowy w (...) wyznaczył bowiem termin pierwszej rozprawy zarządzeniem z dnia 2 marca 2017r. na dzień 19 lipca 2017r. to jest po upływie 13 miesięcy od przekazania mu akt wraz z wniesionym przez pozwanego sprzeciwem od nakazu zapłaty przez Sąd Okręgowy w (...). Taki sposób procedowania Sądu Okręgowego nie może zyskać akceptacji. O ile w ocenie Sądu Apelacyjnego okres wymiany pism procesowych między stronami (19 września 2016r. – 24 listopada 2016r.), uznać należy za czas, w którym w sprawie podejmowane były terminowo czynności zmierzające do wyjaśnienia przedmiotu sporu, o tyle wyznaczenie rozprawy dopiero w dniu 2 marca 2017r. na dzień 19 lipca 2017 r. uznać należało za wykraczający poza rozsądną miarę, która podważa konstytucyjne i proceduralne dyrektywy osądzania w rozsądnym terminie spraw sądowych o istotnym znaczeniu z punktu widzenia uprawnień stron procesu. Termin rozprawy winien był być wyznaczony w możliwie najbliższym terminie, po przekazaniu przez Sąd Okręgowy w (...) akt do Sądu Okręgowego w (...) ze sprzeciwem pozwanego od nakazu zapłaty.

Sąd Apelacyjny podziela stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w postanowieniu z dnia 16 stycznia 2006r. w sprawie III SPP 154/05, zgodnie z którym wzrost liczby spraw określonej kategorii, który powoduje niemożność ich rozpoznania w rozsądnym terminie

w konkretnym sądzie, nie usprawiedliwia władz państwowych, jeżeli nie ma charakteru nagłego, nieprzewidywalnego i przejściowego, a nie zostały podjęte przedsięwzięcia (legislacyjne, organizacyjne, finansowe), które pozwoliły na rozpoznanie spraw bez nieuzasadnionej zwłoki. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, brak jest podstaw do przyjęcia, by wyznaczenie przez sędziego referenta terminu pierwszej rozprawy w sprawie w istocie determinowane było ilością spraw w referacie sędziego i wyznaczonymi już terminami rozpraw, poprzedzającymi termin rozprawy w sprawie, której skarga dotyczy.

Podkreślić przy tym należy, że niecelowość wyznaczenia terminu rozprawy z uwagi na odległość czasową dzielącą datę wydania zarządzenia o terminie i termin rozprawy może być w określonych sytuacjach usprawiedliwiona. W szczególności wówczas, gdy w dacie kwalifikującej przeprowadzone już czynności procesowe zmierzające do przygotowania rozprawy, wyznaczony termin rozprawy nie odbiegałby w istotny sposób w znaczeniu czasowym od terminu rozprawy wyznaczonego później aniżeli bezpośrednio po ostatnich czynnościach procesowych lub wraz z nimi. W odniesieniu do konkretnych czynności związanych z przygotowaniem i wyznaczeniem pierwszego terminu rozprawy w sprawie, której skarga dotyczy, brak jest podstaw dla uznania, że gdyby termin pierwszej rozprawy wyznaczony był bezpośrednio po tych czynnościach bądź wraz z ostatnimi z nich byłby on terminem tożsamym bądź porównywalnym czasowo do terminu wyznaczonego w dniu 2 marca 2017 r.

Nie wykazano także, że sytuacja opisana w skardze miała charakter nagły i nieprzewidywalny. Z treści odpowiedzi na skargę wynika, że urlopy sędziego referenta oraz pozostałych sędziów orzekających w Wydziale XIV były wcześniej zaplanowane. Nie wykazano również, aby w wyżej opisanej sytuacji podjęto stosowne środki, które w sposób skuteczny wyeliminują przeszkody sprawnego prowadzenia postępowania sądowego spraw rozpoznawanych w wyżej wymienionym Sądzie, w taki sposób, by w pełni była respektowana zasada wyrażona w art. 2 § 1 pkt 4 k.p.k., a więc, by rozstrzygnięcie sprawy nastąpiło w rozsądnym terminie. Nie sposób przyjąć za skarżącym, że przewlekłość postępowania w sprawie nastąpiła poprzez odwołanie rozprawy wyznaczonej na dzień 19 lipca 2017 r. i na skutek przekazania jej do referatu innego sędziego wyznaczono termin rozprawy na dzień 25 października 2017 r. Mając bowiem na względzie czasookres w którym wyznaczono nowy termin rozprawy oraz datę rozprawy, nie można mówić by czasookres pomiędzy wydaniem zarządzenia o nowym terminie a datą rozprawy był czasookresem przekraczającym standardy w zakresie terminów rozprawy (odległości czasowych), przy uwzględnieniu okresu urlopowego i wyznaczonych już terminów rozpraw.

Obowiązkiem państwa jest zapewnienie takiej organizacji i funkcjonowania systemu jego organów, w tym organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości, które umożliwią rzeczywiste korzystanie z gwarantowanego w Konstytucji RP oraz EKPC z prawa strony do sądu, w postaci prawa do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie, i dlatego uznać należało wniesioną skargę za uzasadnioną co do opisanego okresu przewlekłości postępowania.

Ponieważ złożona przez powódkę skarga okazała się zasadna, a więc na podstawie art. 12 ust. 2 cytowanej wyżej ustawy orzeczono jak w punkcie pierwszym postanowienia.

Zgodnie z art. 12 ust. 4 ustawy uwzględniając skargę sąd na żądanie skarżącego przyznaje od Skarbu Państwa sumę pieniężną w wysokości od 2.000 zł do 20.000 zł. Orzekając wysokość odpowiedniej sumy pieniężnej Sąd Apelacyjny miał na uwadze zarówno samą dolegliwość spowodowaną dla strony opieszałością postępowania oraz to, że owa opieszałość została spowodowana jedynie przez działanie sądu rozpoznającego sprawę co do istoty. Suma pieniężna, o której mowa w art. 12 ustawy, nie pełni funkcji odszkodowawczej, a stanowić ma jedynie formę rekompensaty, zadośćuczynienia obejmującego wyłącznie straty moralne

i ujemne dolegliwości związane z przeciągającym się postępowaniem sądowym bądź egzekucyjnym. W niniejszej sprawie Sąd Apelacyjny uznał, że odpowiednią rekompensatą dla powoda będzie kwota 2.000 zł. Powódka nie wykazała, by rozmiar doznanej przez niego krzywdy uzasadniał przyznanie kwoty wyższej. W ocenie Sądu kwota 20.000 złotych, jakiej żądała skarżąca jest znacznie wygórowana, biorąc pod uwagę przede wszystkim okres w jakim została stwierdzona przewlekłość postępowania oraz wagę sprawy. Dalej zatem idąca skarga,

a więc zgłoszone przez skarżącego żądanie zasądzenia kwoty ponad 2.000 zł podlegała oddaleniu, jako pozbawiona usprawiedliwionych podstaw. Wobec powyższego orzeczono jak w punkcie drugim i trzecim postanowienia.

O zwrocie opłaty od skargi orzeczono w punkcie czwartym, a to na podstawie art. 17 ust. 3 ustawy.

SSA Tomasz Pidzik SSA Wiesława Namirska SSA Zofia Kołaczyk

(...)

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

a. (...)

b. (...)

2. (...)

(...)

(...)